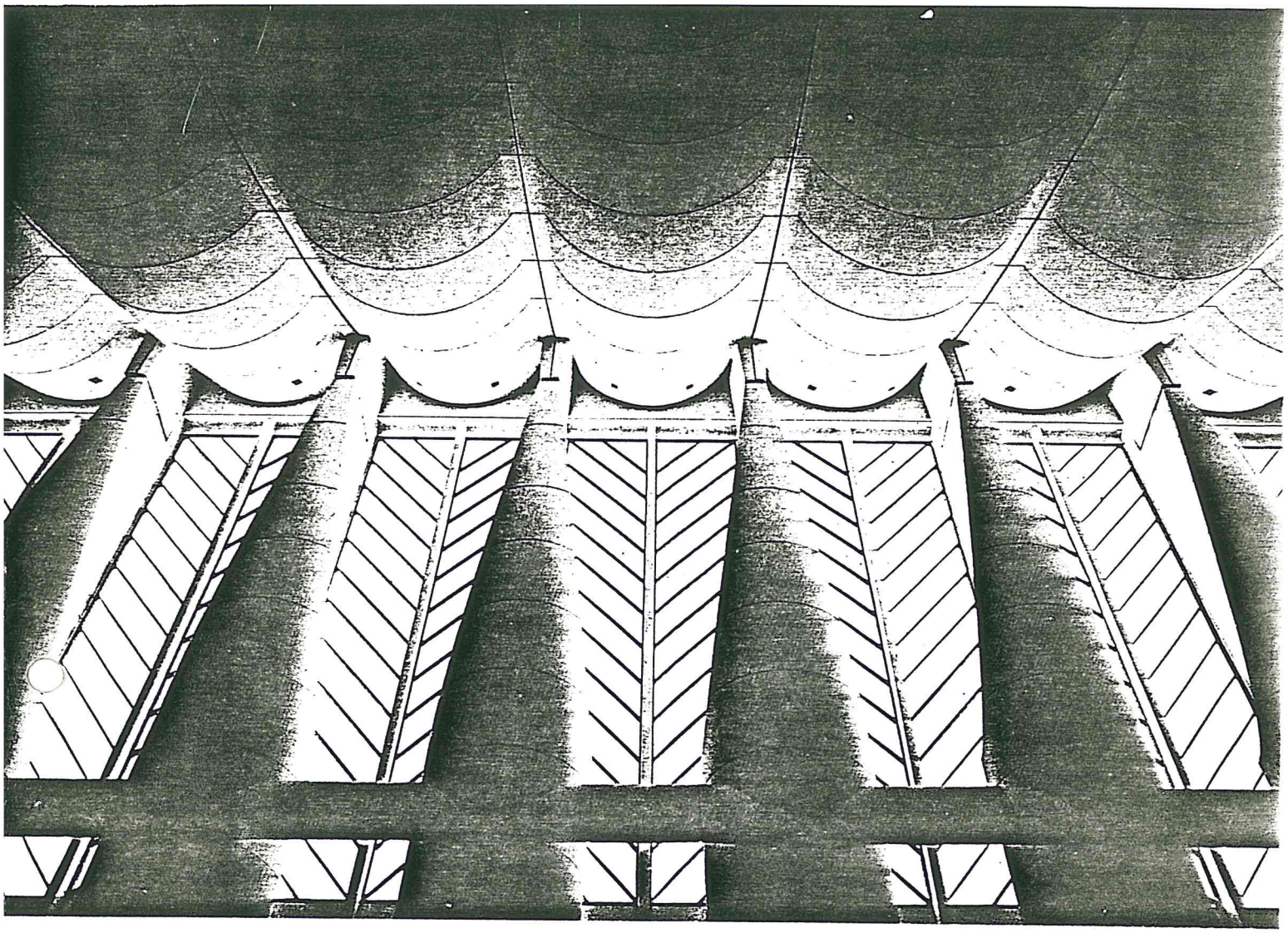
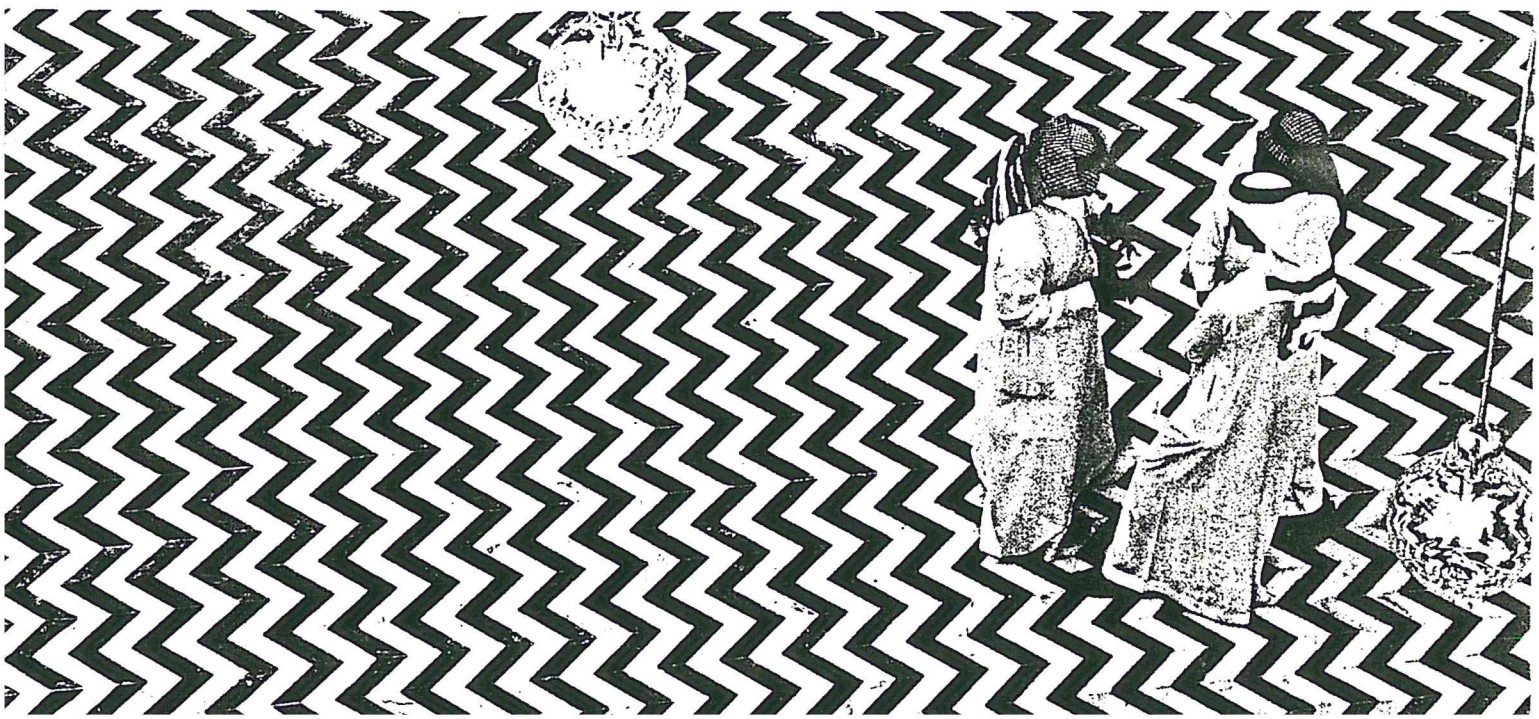
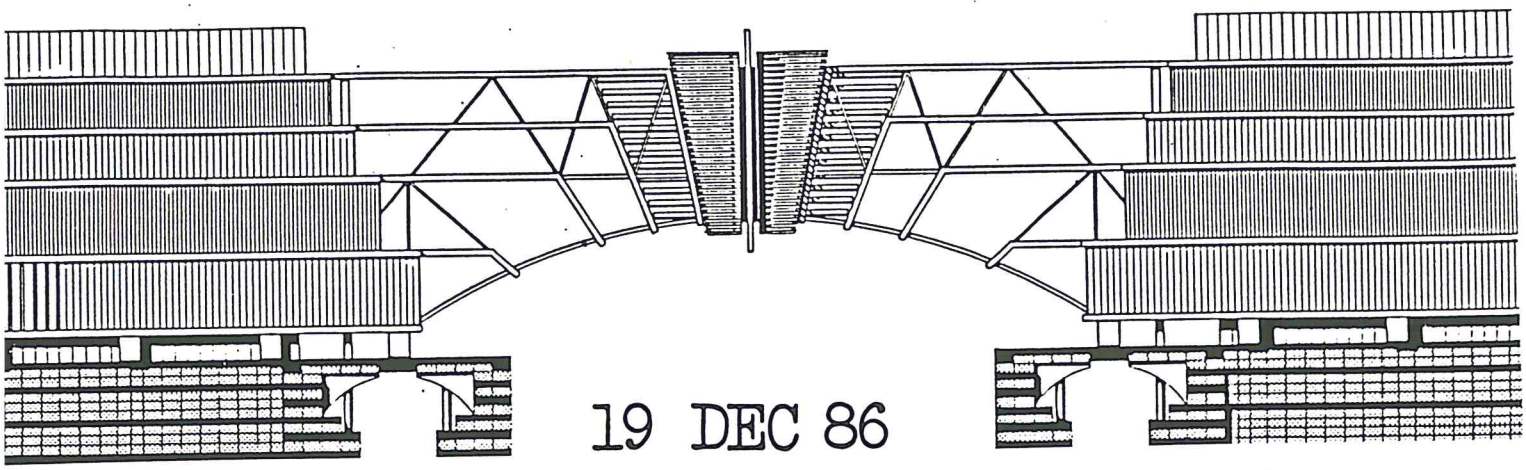

ar'chlpel

19 DEC 86

ARCHITECTURE AT THE CROSSROADS

Cyclus van zeven vrijdagavonden rond de BBC-2 reeks over hedendaagse architektuur.
6e vrijdagavond - 19 december '86 om 20u.30 stipt (deuren open 20 uur).

projektie van de videofilm

ISLAM RESEARCH OF IDENTITY

gevolgd door een paneelgesprek en zaaldebat met

SIEG VLAEMINCK (moderator), HAN VERSCHUEREN en IGNAAS DEBOUTTE

in 't LEERHUYS, Groeninge 35, Brugge. Inkom 100 Fr. (leden ARCHIPEL gratis).

Zoals ook de vorige aflevering omtrent BERLIJN, gaat het dit keer om een zeer specifiek tema waarvoor een paneel werd uitgenodigd die het tema kan situeren in zijn kulturele en maatschappelijke context.
Han VERSCHUEREN en Ignaas DEBOUTTE zijn architekten die vanuit wetenschappelijke inbreng, hetzij vanuit de praktijk, ervaringen hebben opgedaan met het hedendaagse bouwen in de Islam.

ARCHIPEL-BULLETIN nr. 23 DEC. 1986

ar'chipel (<Gr.-Lat.), m. (-s), 1. zee waarin een groot aantal eilanden en eilandengroepen niet zeer ver van elkaar verwijderd liggen; — 2. die eilanden zelf: *de Griekse, de Oostindische Archipel.*

architect' (architekt) (<Gr.), m. (-en), bouwmeester, bouwkundig ingenieur, iem. die de plannen voor gebouwen ontwerpt en op de uitvoering daarvan het toezicht houdt.

Volgens velen de mooiste aflevering uit de reeks. In elk geval een bijzonder revelerende videofilm voor Westerse ogen ... De springvloed van een, uit het Westen geïmporteerde, internationale "passe-partout" architektuur (die plaatsen en een kultuur van zijn identiteit vervreemde), lijkt het laatste decennium in de Islamwereld te stuiten op een architekturale herbronning. Een zoektocht naar een waarachtiger identiteit. Van eenvoudige woningbouw tot spektakulaire monumenten ... een zoektocht naar "the right architecture on the right place"...

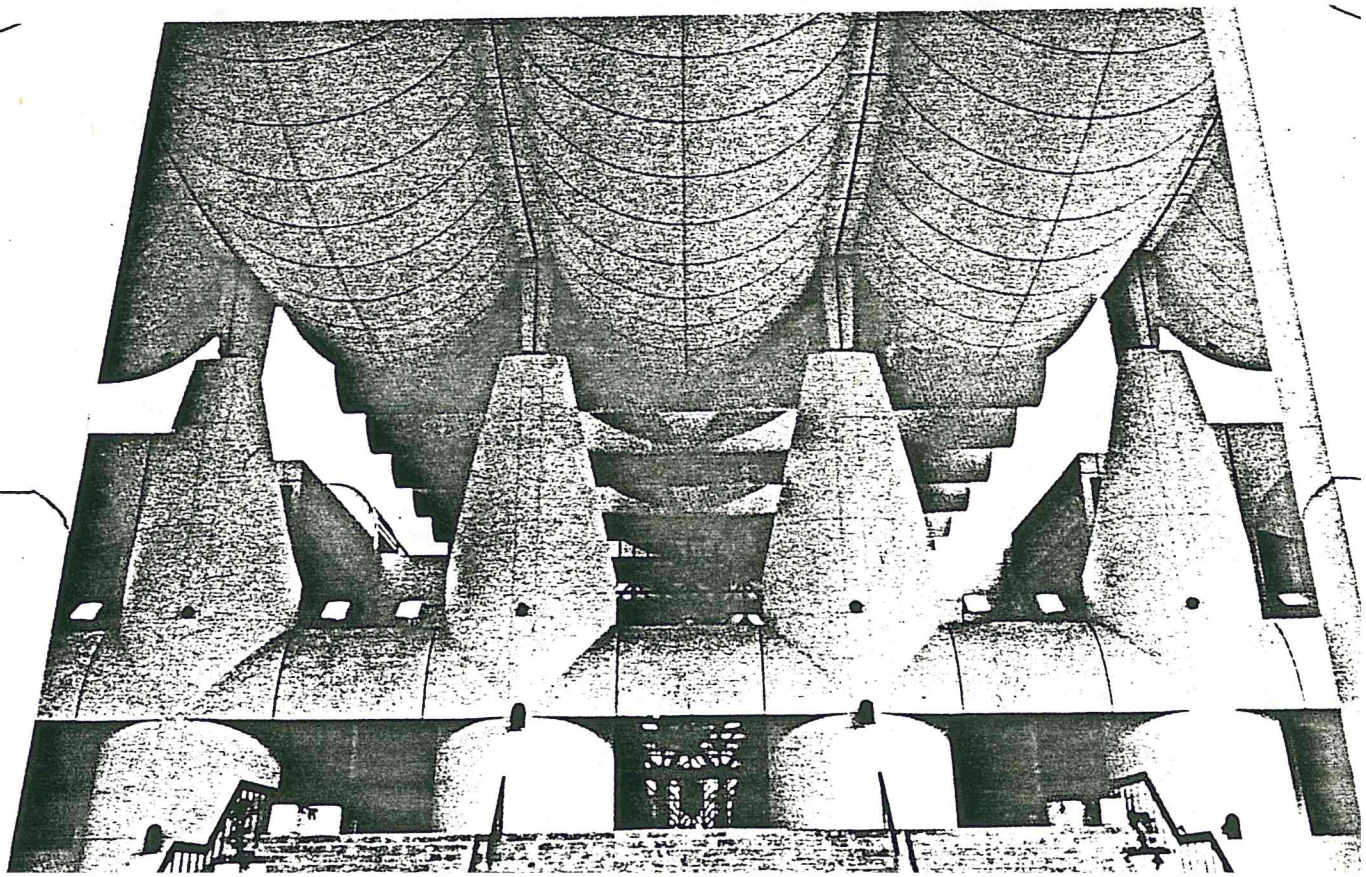
ISLAM RESEARCH OF IDENTITY

De stormachtige ontwikkeling van de olieindustrie in de landen van de Golf : Koeweit, Saoud-Arabië veroorzaakte een stedebouwkundige explosie. Het midden-Oosten stond plots voor de onmogelijke taak de steden van de 20ste eeuw in snel tempo uit de woestijn te laten oprijzen. De modellen en technieken voor zo'n operaties werden gehaald waar ze voorhanden waren : uit het Westen.
Manifestaties van internationale moderne architektuur werden gereproduceerd als tekens van vooruitgang. De traditionele woningtypologie (woningen rond een binnenhof) werd vervangen door de appartementsblokken. Steden werden "places of nowhere" die hun kulturele "roots" ontkenden.
Dit identiteitsverlies werd, zoals de architekt Kamal El Kafrani het uitdrukt : "veeleer een filosofisch probleem dan een architekturaal probleem".

KOEWEIT heeft in die operatie de meeste sporen van zijn verleden reeds verloren. Er kwamen nieuwe gebouwen zonder identiteit, noch context. In de laatste jaren kwam hierin echter een kentering en ziet men internationale architekten aan het werk met belangstelling voor zowel kulturele als klimatologische context.

In de nieuwe luchthaven (Kenzo Tange) werden kulturele beelden verwerkt.

In het nieuw parlementsgebouw inspireerde Yorn Udson zich op de struktuur van de Bedoein-tent. Gigantische kolommen dragen een betonnen "zeildak". Een gebouw met een sterke "sence of place" en een respekt voor de geschiedenis van een land.

De nieuwe moskee van Mohammed Makilia kombineert traditionele elementen met moderne technologie.
Ruimte en licht worden in dienst gesteld van de spirituele context. Het funktionele ornament (de letters uit de Coran) krijgt opnieuw zijn rol te spelen.

Daarnaast bouwde John Bonnington de "stock exchange" als een duidelijk modern gebouw (voor die funktie bestaat geen historisch "model"). Hij beperkte de verwijzing naar de Islam tot de inkomdeur, en koos als uitgangspunt voor het gebouw : de klimatologische kondities van de plaats ...

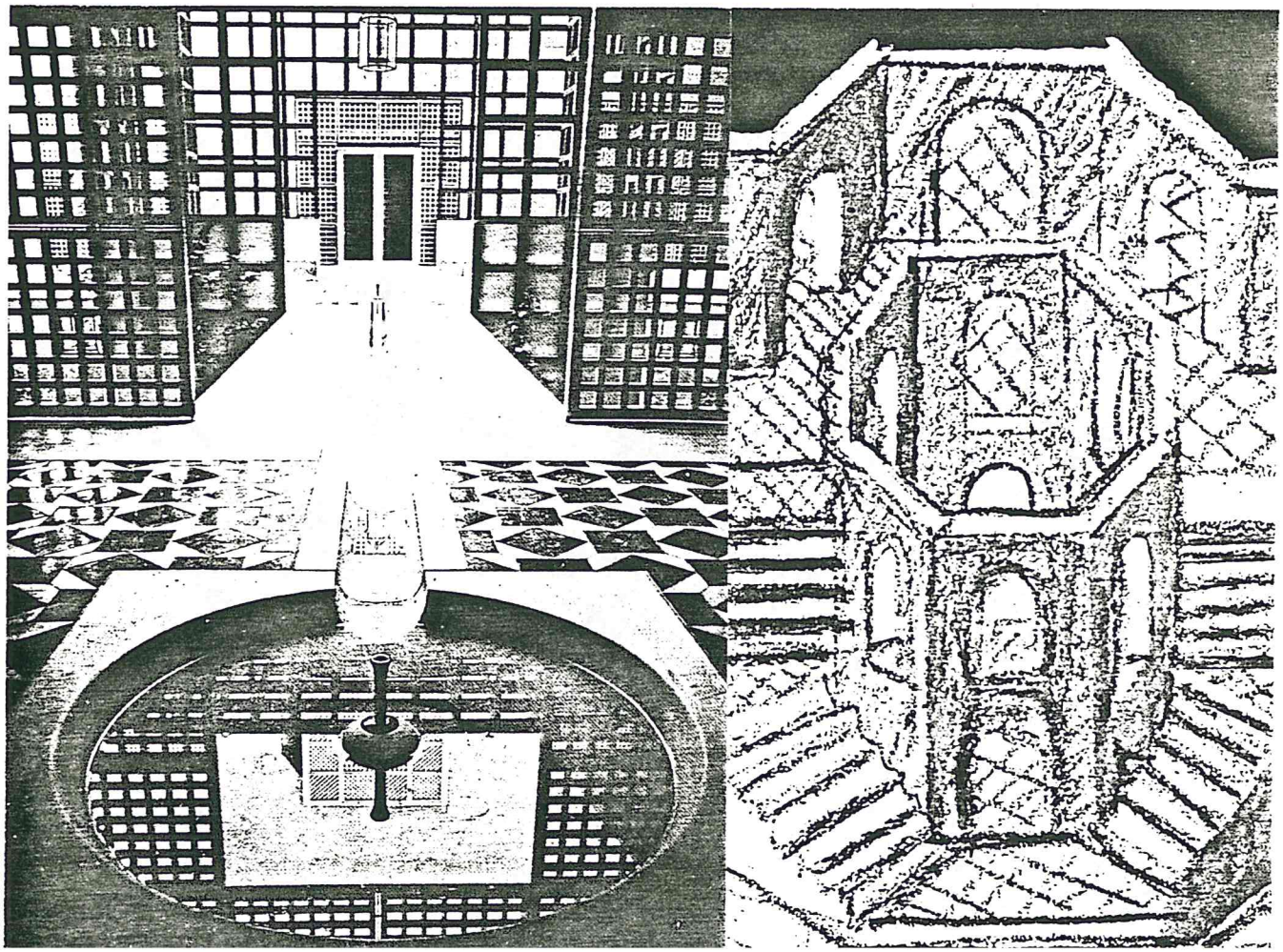
De nieuwe watertorens in de woestijn van Lundström zijn een symbolisering van de oase en een monument voor het water ...

YEDDAH. Naast deze sterke voorbeelden, is er ook de pastiche. Post-moderne fantasieën uit oppervlakkige bijeengeraapte geometrische patronen ...

Wat de Egyptische architekt Hassan Fathy echter doet voor het huis van de dochter van de emir, is een autentiek pleidooi voor Arabische woningbouw, gegroeid uit traditie. Hier gaat het niet om "façade architektuur" of gratuite opsmukking met bogen en dekoraties, maar om een inheemse architektuur van gedroogde aarde opgebouwd met traditionele technieken en materialen. Bij de hieruit als vanzelfsprekend voortvloeiende ruimten en volumes, wordt de vraag "what is it doing here ?" overbodig.

DOHAH. Een nieuwe stad in de woestijn.
Het ministerie van informatie is een kombinatie van traditionele ruimten en een modern kantoorcomplex.

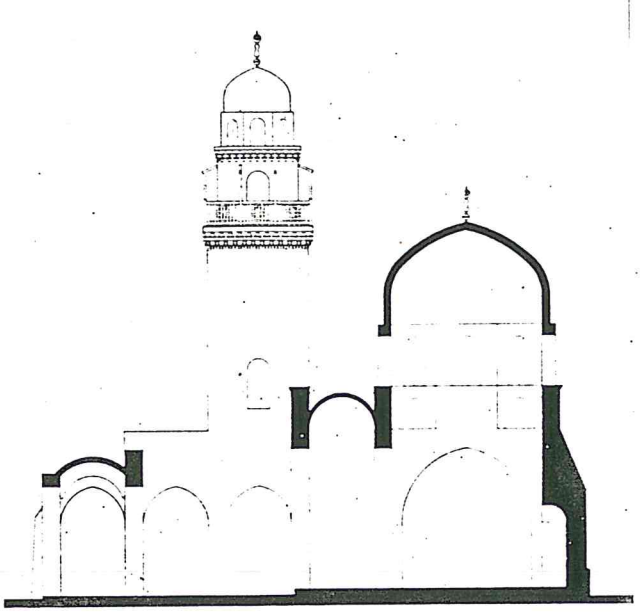
De cattah-universiteit (architekt Kamel Kafrahi) met zijn typische "windtorens" is een gebouw waarin zowel de kultuur van de plaats, als het klimaat een grote rol speelde. Zon en schaduw, en wind als "air-conditioning" scheppen hier een micro-klimaat, waarbij de architekt Kamel Kafrahi de kultuur een dominante rol laat spelen over de technologie.

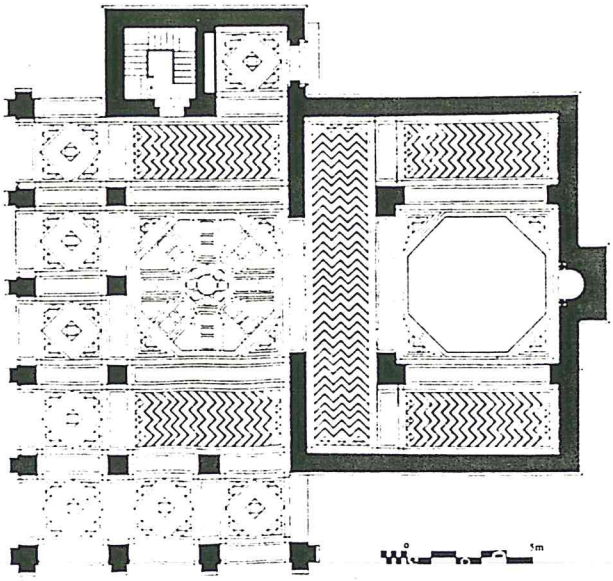

YEDDAH.
Op de weg naar Mekka bouwde het bureau Skidmore-Owings & Merill een dak in de woestijn bestaande uit 210 gigantische tenten. Een terminal voor een miljoen Moslims die hier elk jaar een tijdelijk onderdak vinden.

Hetzelfde bureau (S.O.M.) bouwde in het stadscentrum de National Commercial Bank (architekt Georges Bunschaft).
Deze westers aandoende wolkenkrabber vertoont zich als een gesloten volume op een driehoekige plattegrond. Op verschillende hoogten werden driehoekige uitsnijdingen uit het volume gehaald. De inwendig gelegen beglaasde bureauwanden liggen in een diepe schaduw verzonken. Centraal brengt een vertikaal atrium licht tot de lager gelegen bankruimte. De wijze waarop moderne architektuur hier ten dienste staat van een micro-klimaat, transcendeert als het ware tijd en geografie.

De burgemeester van Yeddah, zelf architekt, gaf de Egyptenaar Abdel Waked El-Wakil (een leerling van Hassan Fathy) de opdracht een moskee te bouwen aan het water.

Ook het "Sulaman Palace" is het werk van El-Wakil. We zien hier een architektuur die niet opgebouwd is uit clichées maar geënt is op lokale ambachtelijke tradities. Een haast natuurlijke architektuur.
De naast het paleis gelegen moskee (eveneens van El-Wakil) maakt de centrale plaats van de religie in de Islam-gemeenschap duidelijk. Een religie waar het zoeken naar "wijsheid" hoger gesteld wordt dan het zoeken naar "kennis". En een architektuur die hier uitdrukking aan geeft.
Voor El Wakil is moderne islam-architektuur geen stijl, geen mode, maar de uitdrukking van een "way of life" en de verlenging van konstanten in de natuur. De zon, de woestijn en de geest van een volk. Architektuur dus als medium tussen mens en natuur.

◊

Uit de Islamitische architektuur zijn, aldus de programmamakers, ook voor het westen lessen te trekken.
Het begrijpen van menselijk gedrag, kulturele verschillen en praktische noden is essentieel. Waar dit niet begrepen wordt, faalt de architektuur, zowel in het Westen als in het Oosten .

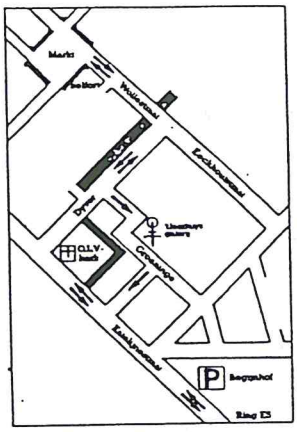
(vrij opgetekend naar het programmakommentaar)

Gaat het in de Islam inderdaad opnieuw om een zoektocht naar "the right architecture on the right place" ? Hoe verspreid is deze zoektocht ? Welke moeilijkheden ondervindt ze ?

Het panelgesprek en het debat kan hierin wellicht opheldering brengen.

't leerhuys galerij

Lieve Hermant
Groeninge 35 8000 Brugge
Tel : 050/33.03.02

het panel :

SIEG VLAEMINCK

. de vaste huismoderator van deze reeks
. socioloog
. lic. sociale wetenschappen, stedebouw en ruimtelijke ordening
. docent aan het Hoger Architektuurinstituut te Hasselt.

HAN VERSCHUEREN

. architekt
. master of science in architecture - Seattle Washinghton
. doctor in de architektuurwetenschap - K.U.Leuven
. koördinator post-graduate : human settlements - K.U.Leuven, departement architektuur, stedebouw en ruimtelijke ordening
. werkte o.a. in Saoud-Arabië, voor "Mens + Ruimte"
. K.U.L-opdrachten in Ruanda, Kenia, Tunesië, Thailand, Indonesië, Philippijnen , Sri Lanka, Zambia ...
. gastcolleges in Z.O-Azië

IGNAAS DEBOUTTE

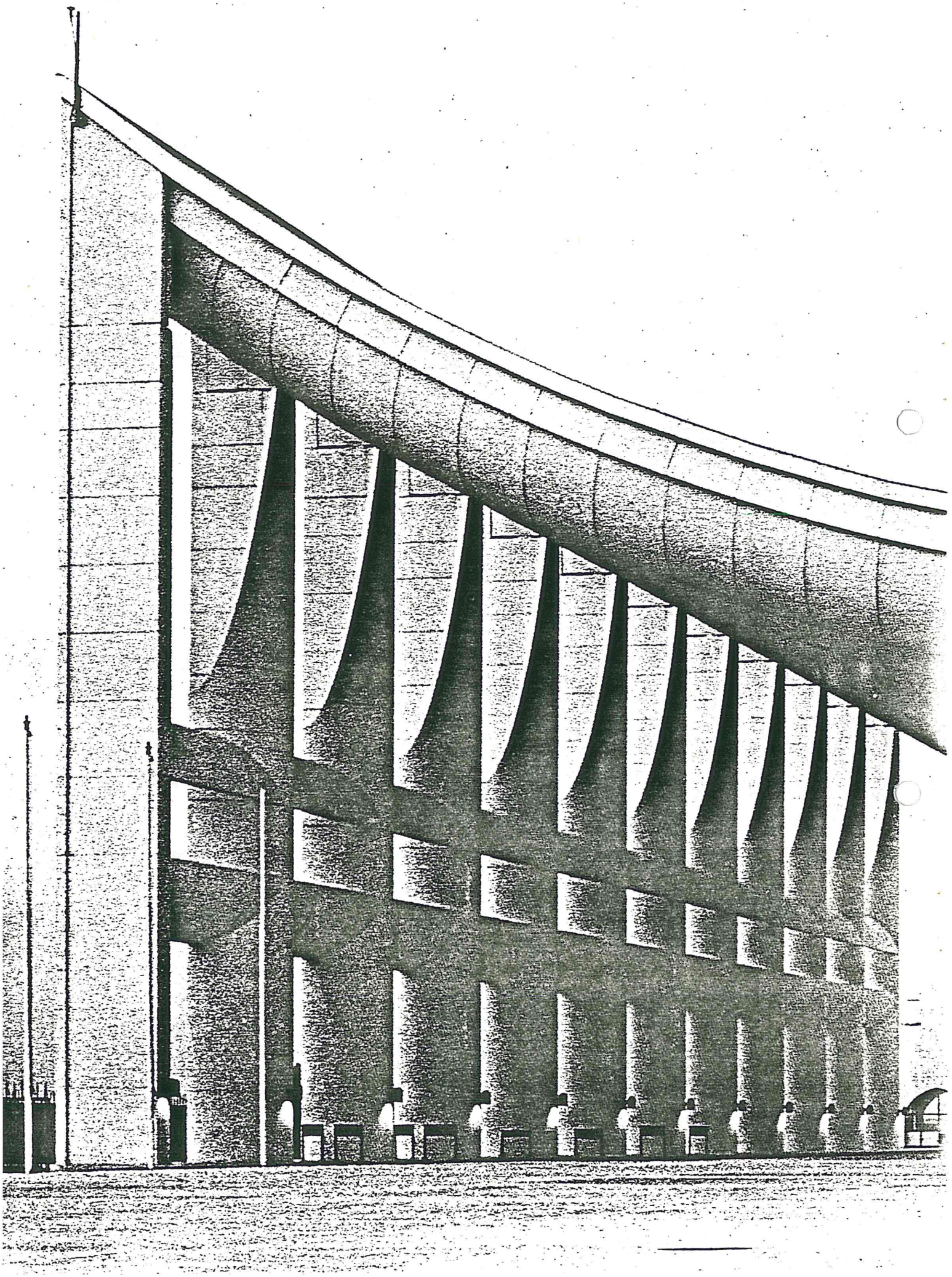
. architekt
. vennoot PLANINTER
. Planinter is partner van Mens + Ruimte - International
. architektuur en stedebouwkundige projekten in Saoud-Arabië, Verenigde Arabische Emiraten, Koeweit, Nigeria ... en België.

gespecialiseerd disc centrum
Zuidzandstraat 42
8000 Brugge
050/33 34 95

hifi home

reeds 20 jaar het brugs
huis van vertrouwen
voor BETERE
HIFI en VIDEO

ar'chipel (<Gr.-Lat.), m. (-s), 1. zee waarin een groot aantal eilanden en eilandengroepen niet zeer ver van elkaar verwijderd liggen; — 2. die eilanden zelf: *de Griekse, de Oostindische Archipel.*

architect' (architekt) (<Gr.), m. (-en), bouwmeester, bouwkundig ingenieur, iem. die de plannen voor gebouwen ontwerpt en op de uitvoering daarvan het toezicht houdt.

7. Op 16 januari 1987 wordt de reeks ARCHITECTURE AT THE CROSSROADS afgerond met

QUO VADIS

(dé goeie vraag om '87 in te zetten).

De ARCHIPEL aktiviteiten (open voor alle belangstellenden) vervolgen met :

8. zaterdag 31 januari '87 om 14 uur (Provinciaal Museum Moderne Kunst Oostende)

GASTON EYSSELINCK

lezing en rondleiding in de tentoonstelling door

MARC DUBOIS

9. vrijdag 20 februari '87 om 20u.30 ('t Leerhuys, Brugge)

HEDENDAAGSE ARCHITEKTUUR IN ITALIË

voordracht door

PAUL ROBBRECHT

10. dinsdag 10 maart '87 om 20u.30 ('t Leerhuys, Brugge)

POËZIE EN ARCHITEKTUUR

voordracht door

JAN SCHRUERS

11. vrijdag 10 april '87 om 20u.30 ('t Leerhuys, Brugge)

TUINEN IN VLAANDEREN

voordracht, diapresentatie door

PIET BEKAERT

12. donderdag 28 mei '87 t/m maandag 1 juni '87

ARCHITEKTUURREIS NAAR BERLIJN

reisleiding

DIRK MANESSE

ar'chipel (<Gr.-Lat.), m. (-s), 1. zee waarin een groot aantal eilanden en eilandengroepen niet zeer ver van elkaar verwijderd liggen; — 2. die eilanden zelf: *de Griekse, de Oostindische Archipel.*

architect' (architekt) (<Gr.), m. (-en), bouwmeester, bouwkundig ingenieur, iem. die de plannen voor gebouwen ontwerpt en op de uitvoering daarvan het toezicht houdt.

7e avond en slot

ARCHITECTURE AT THE CROSSRAODS

16 januari 87 't Leerhuys Brugge

QUO VADIS

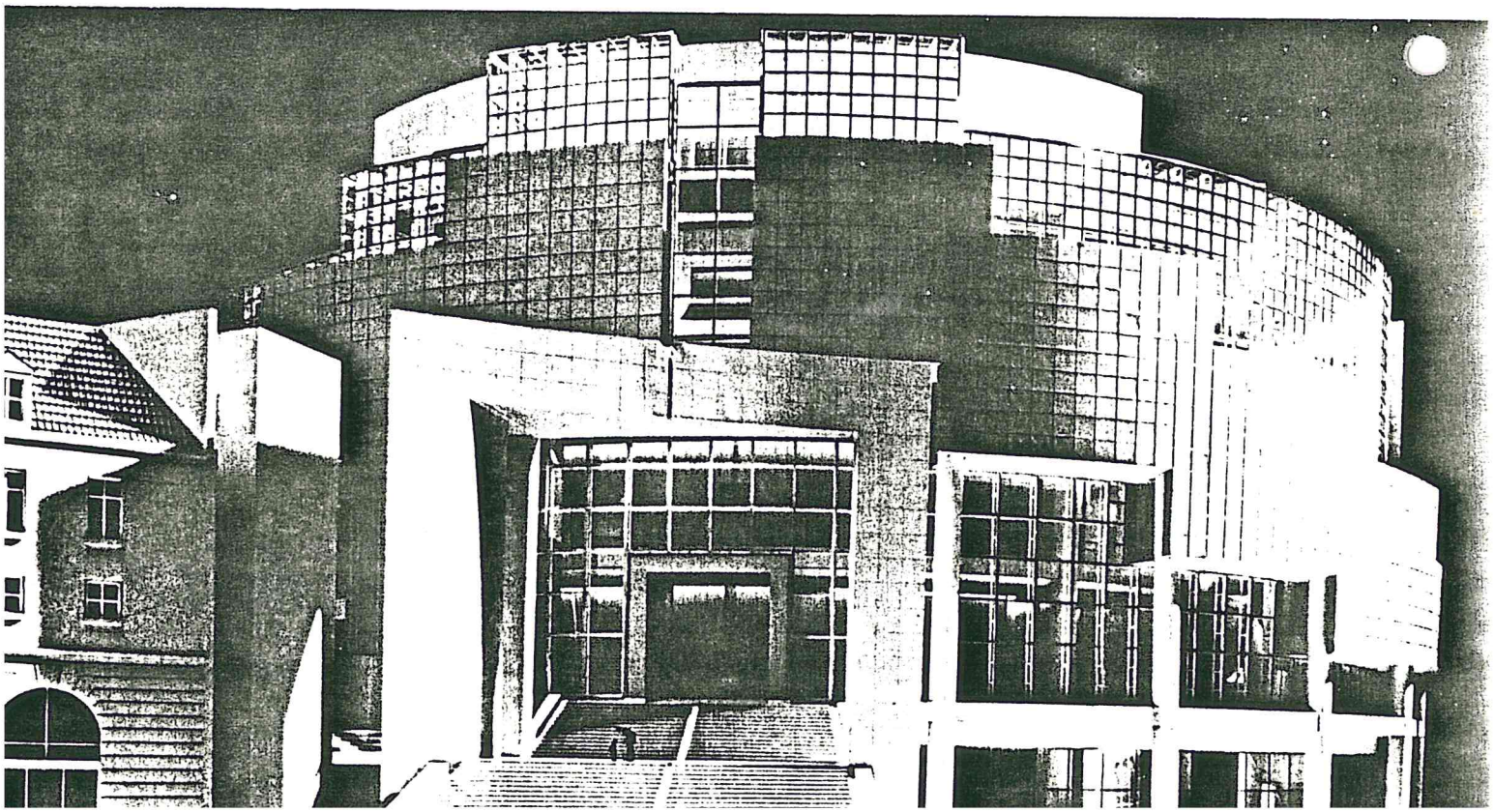
panel

SIEG VLAEMINCK
BOB VAN REETH CHARLES VERMEERSCH

Deze laatste aflevering laat een aantal grote internationale architektuurprojekten zien.

Een scala van monumenten, gaande van de Lloyds Building van Rogers in Londen, de Hongkong-Shangai bank van Foster in Hongkong ... tot de "sept grands travaux de Mittérand" in Parijs.
De piramide du Louvre van Pei, de (inmiddels pas geopende) gare d'Orsay van Allenti, het Palais des sciences et techniques van Fainsilber, het Cité de la musique van Portzamparc, het Centre du monde Arabe, het Centre de Communication (de nieuwe "arc") van Von Sprechelson en de Opéra de La Bastille van Ott ...

Een gelegenheid om in het debat ook eens door te bomen over de "drie grote werken van de Vlaamse Deelregering" bij ons.

ar'chipel (<Gr.-Lat.), m. (-s), 1. zee waarin een groot aantal eilanden en eilandengroepen niet zeer ver van elkaar verwijderd liggen; — 2. die eilanden zelf: *de Griekse, de Oostindische Archipel.*

architect' (architekt) (<Gr.), m. (-en), bouwmeester, bouwkundig ingenieur, iem. die de plannen voor gebouwen ontwerpt en op de uitvoering daarvan het toezicht houdt.

aktiviteit 12 (verlengd Hemelvaart-week-end)

donderdag 28 mei '87 29 mei 31 mei 30 mei maandag 1 juni '87

ARCHITEKTUURREIS BERLIJN

organisatie

DIRK MANESSE

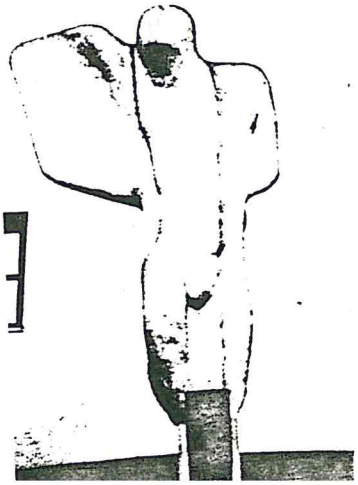
De reis naar Berlijn gaat per bus. De reiskosten werden zeer demokratisch gehouden.
Reis, kamer met ontbijt en een concert in Philharmonie inbegrepen:
10.495,- fr voor leden van ARCHIPEL en ARCHITEKTENUNIE, en echtgeno(o)t(e) of samenwonende
11.995,- fr voor niet-leden.

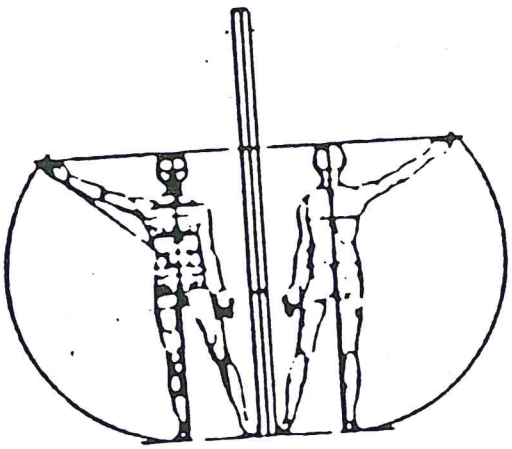
Ter plaatse wordt een "à la carte" programma aangeboden waaruit een ruime keuze kan worden gemaakt. Van West-Berlijn tot Oost-Berlijn. Van historisch Berlijn, het Berlijn uit de jaren '30, '50 en '60, tot het IBA-Berlijn : De Internationale Bauausstellung '87.

Het aantal inschrijvers wordt beperkt tot 50.
Voorrang bij inschrijving zal gaan naar leden en hun echtgeno(o)t(e)

Een speciaal bulletin met inschrijvingsformulier zal daartoe begin 1987 toegestuurd worden. Informatieve artikels over Berlijn volgen in volgende bulletins.

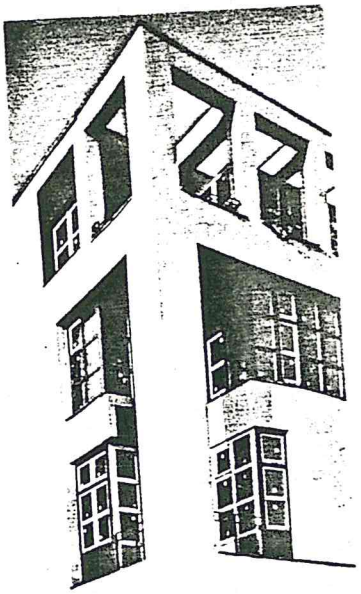
ARCHIPEL

IBA

ARCHITEKTENUNIE

ar'chipel (<Gr.-Lat.), m. (-s), 1. zee waarin een groot aantal eilanden en eilandengroepen niet zeer ver van elkaar verwijderd liggen; — 2. die eilanden zelf: *de Griekse, de Oostindische Archipel.*
architect' (architekt) (<Gr.), m. (-en), bouwmeester, bouwkundig ingenieur, iem. die de plannen voor gebouwen ontwerpt en op de uitvoering daarvan het toezicht houdt.

ARCHIPEL AKTIVITEITEN EERSTE HELFT 87

Na de ARCHITECTURE AT THE CROSSROADS-reeks, hopen we op de daaropvolgende ARCHIPEL-aktiviteiten in 87 een even talrijk en gemotiveerd publiek te mogen verwelkomen.

Noteer alvast volgende items :

---

aktiviteit 8

zaterdag 31 januari 1987 om 14 uur

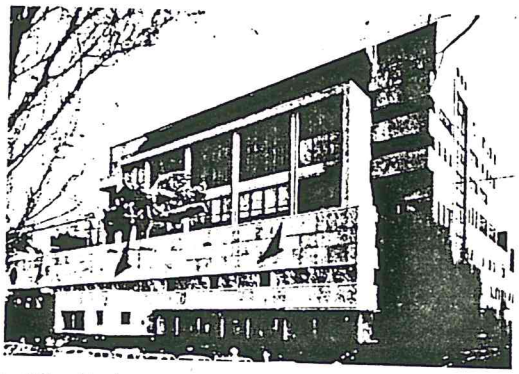
in het Provinciaal Museum van Moderne Kunst te Oostende.

GASTON EYSSELINCK

lezing en rondleiding in de tentoonstelling door

MARC DUBOIS

Aan de architekt van het Oostendse postgebouw en de SEO wordt, ter gelegenheid van de opening van het nieuwe museum in het vroegere SEO-grootwarenhuis een retrospektieve tentoonstelling gewijd.
Marc Dubois stelde de tentoonstelling samen en schreef een monografie over deze pionier van het moderne bouwen in België.

ar'chipel (<Gr.-Lat.), m. (-s), 1. zee waarin een groot aantal eilanden en eilandengroepen niet zeer ver van elkaar verwijderd liggen; — 2. die eilanden zelf: *de Griekse, de Oostindische Archipel.*
architect' (architekt) (<Gr.), m. (-en), bouwmeester, bouwkundig ingenieur, iem. die de plannen voor gebouwen ontwerpt en op de uitvoering daarvan het toezicht houdt.

---

aktiviteit 10

dinsdag 10 maart 1987 om 20u.30

in 't Leerhuys te Brugge

POËZIE EN ARCHITEKTUUR

voordracht door

JAN SCHRUERS

Jan Schruers (assistent afdeling Architektuur en IISRO KULeuven) doctoreerde onlangs aan de KUL rond het architektuurteoretisch tema : "ontwerp en metafoor".
Hij exploreerde de poëzie, de kreativiteit in het ontwerproces en de rol van het metafoor hierin. Een nieuwe verkenning in architektuursemantiek (architektuur als tekst), die hij in case studies ondermeer toepast op werk van LE CORBUSIER, ROSSI en VENETIA.

ar'chipel (<Gr.-Lat.), m. (-s), 1. zee waarin een groot aantal eilanden en eilandengroepen niet zeer ver van elkaar verwijderd liggen; — 2. die eilanden zelf: *de Griekse, de Oostindische Archipel.*
architect' (architekt) (<Gr.), m. (-en), bouwmeester, bouwkundig ingenieur, iem. die de plannen voor gebouwen ontwerpt en op de uitvoering daarvan het toezicht houdt.

---

aktiviteit 9

vrijdag 20 februari 1987 om 20u.30

in 't Leerhuys te Brugge.

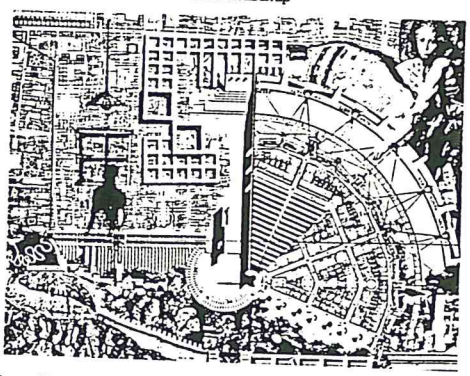
HEDENDAAGSE ARCHITEKTUUR IN ITALIË

voordracht door

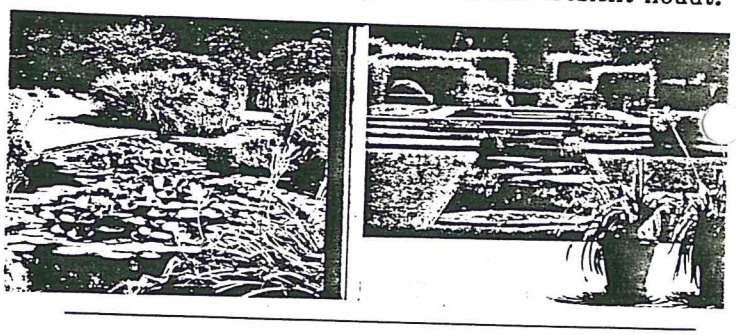
PAUL ROBBRECHT

In de ARCHITECTURE AT THE CROSSROADS-reeks werd er, eigenaardig genoeg, geen aandacht besteed aan de Italiaanse hedendaagse architektuur. Dit is zonder twijfel een lacune ...
In Italië is een authentieke herbronning van architektuur aan de gang, waarvan het belang de Italiaanse grenzen ruim overschrijdt. "C'est de l'Italie que, contre toute attente, est venue l'experience de la plus déviationniste à l'égard de l'orthodoxie moderne" dixit Paolo Portughesi ...
Het Italiaanse neo-rationalisme en namen als Rossi, Botta, Snozzi, Gregotti, Ridolfi, Gardella, Grassi, Purini enz... zijn uit de hedendaagse architektuuraktualiteit niet meer weg te denken.

In ARCHIPEL hebben we vroeger reeds aandacht besteed aan SCARPA, aan BOTTA en de school van TICINO, aan ROSSI ... Paul Robbrecht belicht thans ook andere aspekten uit dit fascinerende architektuurlandschap

ar'chipel (<Gr.-Lat.), m. (-s), 1. zee waarin een groot aantal eilanden en eilandengroepen niet zeer ver van elkaar verwijderd liggen; — 2. die eilanden zelf: *de Griekse, de Oostindische Archipel.*
architect' (architekt) (<Gr.), m. (-en), bouwmeester, bouwkundig ingenieur, iem. die de plannen voor gebouwen ontwerpt en op de uitvoering daarvan het toezicht houdt.

---

aktiviteit 11

vrijdag 10 april 1987 om 20u.30

in 't Leerhuys te Brugge

TUINEN IN VLAANDEREN

voordracht en diaavond door

PIET BEKAERT

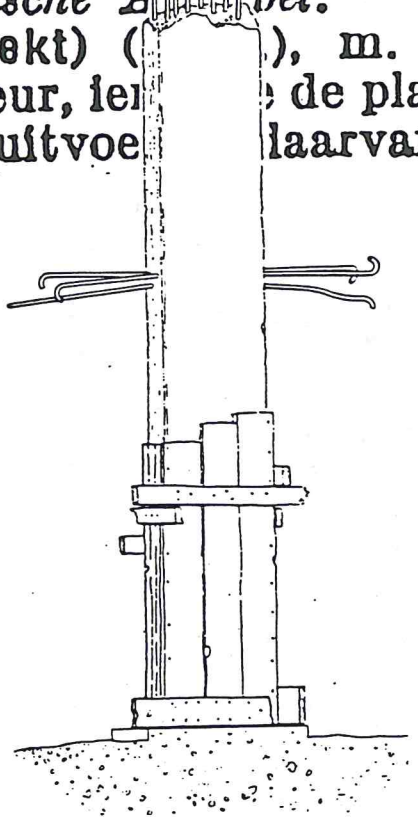
"In de tijd dat God nog tijd had en met veel lawaai de wereld schiep en hier en daar zomaar een zee vergat alvorens hij de zevende dag weer insliep, in die tijd, die goede oude tijd, had ik graag zeven dagen lang geleefd en foto's gemaakt op wereldwijd formaat voor wie nog deze wereld overleeft."
P. BEKAERT

Ietwat "recenter", afgelopen zomer om precies te zijn, trok Bekaert er met zijn fototoestel op uit en stelde een schitterende verzameling foto's samen die in zijn pas verschenen boek "TUINEN IN VLAANDEREN" zijn opgenomen.
In april doet Piet Bekaert in ARCHIPEL de lente ontluiken.

De eerste oplage van het boek TUINEN IN VLAANDEREN is inmiddels reeds uitverkocht.
Er komt een tweede druk waarop bij dnr. Vernaegne, Heidelbergstraat 2, 8021-Zedelgem (Loppem) kan ingetekend worden.
Het boek is het werk van een team - idee : Yolande Van de Male - tekstel : Arend Jan van der Horst en Kitte de Smit-Kremer - eindredaktie : Anne Vernaegne-Clerens, foto's en inleiding : Piet Bekaert, en kwam tot stand door een initiatief van Rotary Club 't Vrije, Brugge.

ar'chipel (<Gr.-Lat.), m. (-s), 1. zee waarin een groot aantal eilanden en eilandengroepen niet zeer ver van elkaar verwijderd liggen - 2. die eilanden zelf: *de Griekse, de Oostindische Archipel.*

architect' (architekt) (...), m. (-en), bouwmeester, bouwkundig ingenieur, iem... de plannen voor gebouwen ontwerpt en op de uitvoe... daarvan het toezicht houdt.

Het programma wordt verder nog vóór juli '87 aangevuld met een tweetal tema's uit volgende lijst :

- HET EGYPTISCH CANON
  door
  PIETER DE BRUYNE

- RESTAURATIE DORP LABRO IN ITALIË

- JAPAN . THE ZEN WAY OF BUILDING
  uit de ARCHITECTURE AT THE CROSSROADS-reeks

- RESTAURATIE VAN DE MUNT
  rondleiding (beperkt tot leden)

- RESTAURATIE CENTRAAL STATION
  rondleiding (beperkt tot leden)

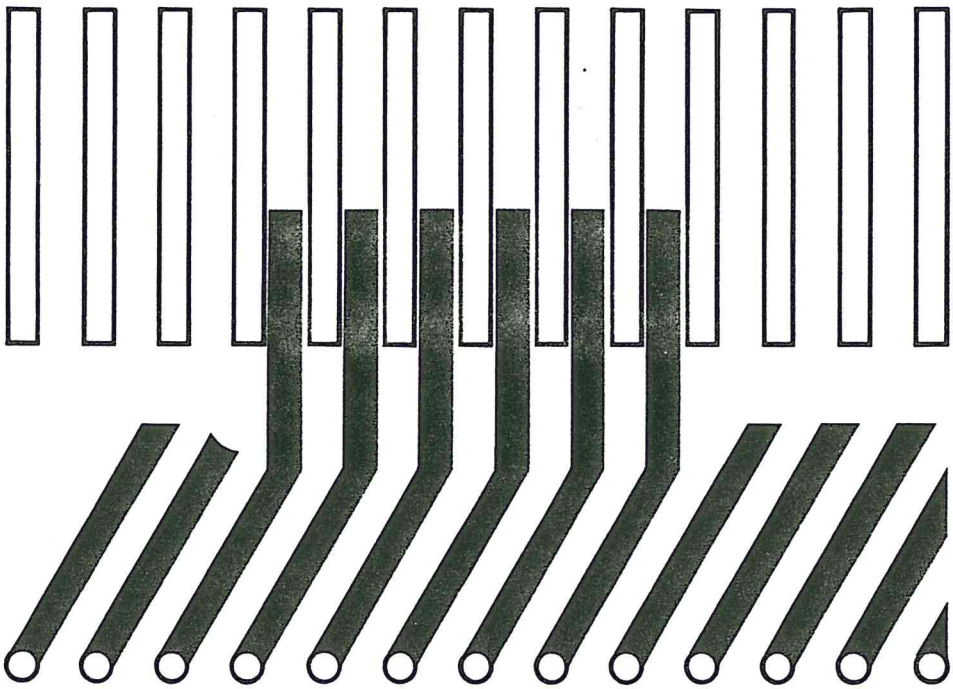
We hopen het publiek, dat talrijk afkwam op de ARCHITECTURE AT THE CROSSROADS-reeks, ook op de ARCHIPEL aktiviteiten in '87 te mogen begroeten.

Tot 19 december en daarna nog een prettig eindejaar.

Beste groeten,

de ARCHIPEL ploeg

Marc Felix, Philip Cardinael, Freddy Deschacht, Eugeen Vanassche, Jan Vandewalle

JONGE ARCHITEKTEN IN BELGIE

13 december 1986 - 15 februari 1987
(gesloten op maandag)

Museum voor Sierkunst
Jan Breydelstraat 5 9000 Gent

STICHTING ARCHITEKTUURMUSEUM
v.z.w

ar'chipel

bijlage bij ARCHIPEL bulletin dec. '86

Wij hebben uw adres gekregen op één van de ARCHITECTURE AT THE CROSSROADS-avonden. De reeks loopt op haar einde. U ontvangt begin januari nog één ARCHIPEL-bulletin voor de slotavond van de reeks. Maar we willen u ook nu reeds uitnodigen op de daaropvolgende ARCHIPEL-aktiviteiten, mochten ze u interesseren.
(Iedereen is er welkom. Niet-leden vragen wij een bijdrage per aktiviteit van ± 200 Fr).

Misschien vindt u het ook handig om verder ook dit maandelijks ARCHIPEL-bulletin te ontvangen. Dit kan door 150 Fr. te storten op rekening nr. 750-9072064-06 van ARCHIPEL, p/a Ph. Cardinael, Gistelsesteenweg 67, 8200-Brugge, met vermelding van naam en adres.

Of mocht een lidmaatschap van deze architektuurvereniging u interesseren. Ook dat kan ...
dec. '86 - juni '87 : 1200 Fr. (of 700 Fr. voor stagiairs, studenten, pas afgestudeerden en werklozen),
te storten op rekening nummer 750-9072064-06 van ARCHIPEL.
(een lidmaatschap houdt in : abonnement op de bulletins gratis toegang op de aktiviteiten en prioriteit én een reduktie van 1500,-Fr op inschrijving op de Berlijnreis).

Voor zover nodig te vermelden : ARCHIPEL staat, als architektuurvereniging, open voor zowel architekten als niet-architekten.

Hartelijk welkom op ARCHIPEL.

